

EFOP-3.4.3-16-2016-00014

Sutyák Tibor

20. századi eszmetörténet

Jelen tananyag a Szegedi Tudományegyetemen
készült az Európai Unió támogatásával.

Projekt azonosító: EFOP-3.4.3-16-2016-00014

Szegedi Tudományegyetem

Cím: 6720 Szeged, Dugonics tér 13.

www.u-szeged.hu

www.szechenyi2020.hu

1

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Szociális
Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

BEVEZETŐ

A kurzus tárgya és szerkezete

A **20. századi eszmetörténet** kurzus témája az emberi gondolkodás és szellemi kultúra alakulása a mögöttünk álló évszázadban. Mivel ez a téma óriási, érdemben kezelhetetlen mennyiségű anyagot érint, szükséges bizonyos tematikus korlátozásokkal élni.

1. A kurzus kizárólag a nyugati (főként európai és észak-amerikai, esetleg ausztráliai) eszmetörténetre fókuszál. Tehát kimaradnak mind a Távolsági, mind a Közel-Kelet szellemi vívmányai, ahogy az afrikai kontinens kulturális fejleményeinek tárgyalására sem keríthetünk sort. Ez veszteség, de sajnos nincs más megoldás.
2. A nyugati eszmetörténet önmagában is bőven feldolgozhatatlan anyag. Ezért tematikusan is korlátoznunk kellett a perspektívát. A kurzus fő elemzési területe a filozófia, azon belül is a két nagy és klasszikusnak tekinthető 20. századi filozófiai irányzat, az analitikus filozófia és a fenomenológia kibontakozása, megalapozó szerzői és alapvető gondolatai.

A két irányzat bemutatását vezérlő módszertani hangsúlyok nem azonosak. Míg az analitikus filozófia esetében a cél az, hogy láthatóvá váljon egy határozott történeti ív, amely mentén rekonstruálható e tradíció kibontakozása a század elejétől a végéig, addig a fenomenológia esetében fontosabbnak ítéltük, hogy a megalapozó gondolatok és szerzők (Husserl és Heidegger) belátásairól részletezőbb képet adjunk.

Az eddig elmondottaknak megfelelően a kurzus szerkezete az alábbiak szerint alakul:

Először röviden áttekintjük a 20. század kultúrtörténetében legfontosabb szerepet játszó tudományos fejleményeket (nyilván kívánatos volna egy művészettörténeti összegzés is, de annak csak illusztráló képanyaggal együtt lenne értelme, márpedig a 20. századi művészi alkotásokról készült műtárgyfotók közlése szerzői jogi okokból akadályozott – ezért ettől eltekintünk). Ezután rátérünk a filozófiai törzsanyagra. Bevezető jelleggel összegezzük az analitikus és kontinentális filozófiai hagyomány fő vonásait, majd felvázoljuk a **nyelvi fordulat** témáját. Egy jól átlátható táblázat formájában rekonstruáljuk a tárgyalandó szerzők és iskolák hatástörténeti kapcsolódásait. Ezzel az előkészítő rész végéhez értünk.

A fő anyag tárgyalása olvasóleckék és videóleckék formájában történik, tartalmilag a videóleckék adják a magyarázat gerincét. Az olvasóleckékben a tárgyalandó szerzők és gondolatok általános összegzésére és filozófiatörténeti pozíciójának rögzítésére kerül sor, valamint a videóleckékben részletesen kifejtett témák ismétlő és begyakorló áttekintésére kérdések és feladatok segítségével.

